

הקמת מערך דיפלומטיה ציבורית במשרד החוץ

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, על רקע האתגרים המחרפים בנוגע למעמדה של מדינת ישראל בזירה הבינלאומית, וביתר שאת מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", לרבות המערכה התקשורתית הקיצונית והאופן בו עושים אויבי ויריבי ישראל שימוש נרחב בהיקפים חסרי תקדים במידע כוזב ובשיח שנאה, תוך השקעת תשומות עצומות בבניית טכנולוגיות וכלים מתקדמים בדגש על המדיה החברתית והדיגיטלית, והכל לשם השפעה על דעת הקהל העולמית ובאמצעותה, על מקבלי החלטות בזירה הבינלאומית, והכל במטרה למנוע מישראל את זכותה להגנה עצמית ולערער את הלגיטימיות של עצם קיומה; ועל רקע המשקל ההולך וגובר של עמדות הציבור על מקבלי ההחלטות במדינות העולם, וכנגזרת מכך החשיבות העולה והחיונית של הדיפלומטיה הציבורית:

1. להטיל על שר החוץ להקים לאלתר מערך דיפלומטיה ציבורית במשרד החוץ (להלן - "המערך"). בראש המערך יעמוד ראש מערך דיפלומטיה ציבורית, כמפורט להלן.
2. המערך ירכז את עבודת הדיפלומטיה הציבורית במשרד החוץ ובנציגויותיו בחו"ל, כמו גם אל מול יתר הגופים הנוגעים בדבר במדינת ישראל, בכל הנוגע למערכה המדינית-תקשורתית בזירה הבינלאומית.
3. לצורך מינוי ראש מערך, יפעל משרד החוץ לביצוע המינוי לאלתר, על פי הנהלים הקיימים למינוי עובדים בשירות החוץ; ככל שיידרש, יפעל משרד החוץ בהתאם לסעיף 21 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשיט-1959, תוך פנייה לוועדת השירות בתיאום עם נציבות שירות המדינה.
4. ראש המערך יהיה כפוף למנהל הכללי של משרד החוץ ויהיה אחראי על כלל היחידות הרלוונטיות במשרד החוץ, כפי שייקבע על ידי המנהל הכללי של המשרד.
5. במסגרת המערך יעסיק משרד החוץ גם עובדים מומחים (שאינם מקרב שירות החוץ), לרבות בתחומי הדיגיטל, הרשתות החברתיות, טכנולוגיות מתקדמות, אסטרטגיה תקשורתית, קריאטיב, הפקות, דוברות וכיו"ב, על פי הצרכים ובהתאם לכל דין, ובכלל זאת, חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.
6. מימון החלטה זו, ייעשה על חשבון התקציב והתקינה הקיימים במשרד החוץ.
7. שר החוץ ידווח לממשלה בתום חודש מיום קבלת החלטה זו על אודות יישומה.
8. אין בהחלטה זו כדי לפגוע בסמכותם של גופים ויחידות אחרים במדינה העוסקים בתחומים משיקים.

דברי הסבר

רקע כללי

משקלה ותרומתה של הדיפלומטיה הציבורית עולה ככל שעמדות הציבור במדינות השונות הופכות להיות גורם מרכזי בשיקולי מקבלי ההחלטות. אם בעבר הדיפלומטיה הציבורית (ההסברה) הייתה פעילות נלווית לפעילות הדיפלומטית הישירה, כיום הדיפלומטיה הציבורית המוכוונת לציבורים במדינות השונות הינה בעלת השפעה וחשיבות ראשונית על קביעת המדיניות וההחלטות של גורמי השלטון במדינות העולם.

אויבי ישראל ויריביה החלו לפני זמן רב להשקיע תשומות עצומות בבניית כלים ויכולות השפעה על קהלים רחבים בעולם, תוך מינוף היכולות הטכנולוגיות המתקדמות ביותר. השינויים הטכנולוגיים, התקשורתיים והחברתיים, התפתחות הרשתות החברתיות ועולמות הדיגיטל, יחד עם ניצולם לרעה באמצעות השימוש באמצעים לא אנושיים מתקדמים, בהיקפים עצומים, במידעים כוזבים (Fake) ושיח שנאה והסתה (Hate Speech), העצימו את השפעתם של מדינות וארגונים עוינים על קהלים רבים, אשר מביאים לשחיקה משמעותית ונמשכת במעמד ישראל ושינויים בעמדות מקבלי ההחלטות, אף במדינות ידידותיות.

תהליכים אלו צברו תאוצה מאז ה-7/10 בין היתר באמצעות מתקפה קיצונית וחסרת תקדים בהיקפה במערכה התקשורתית נגד ישראל בזירה הבינלאומית, בדגש על המדיה החברתית והדיגיטל, והביאו למצב דברים קשה בדעת הקהל, וכתוצאה מכך לשינויים לרעה בהחלטות מדיניות על ידי דרג מקבלי החלטות, לרבות במדינות ידידותיות. כל זאת, במטרה למנוע מישראל את זכותה להגנה עצמית ולפגוע בלגיטימציה שלה.

על רקע הבנת הקריטיות של המערכה התקשורתית הבינלאומית עבור מדינת ישראל, התקבלה החלטת הממשלה 2474 מיום 24.11.2024, במסגרתה הוכר שר החוץ כ"אחראי על ההסברה הבין-לאומית". החלטה זו הכירה בצורך הדחוף לפעול להעצמת ההסברה של ישראל ומדיניותה בעולם, ובתגבור משמעותי מאוד, של המשאבים לפעילויות הסברה מגוונות בארץ ובחו"ל.

עם זאת, העמדת תקציבים בלבד ללא ביצוע ההתאמות מבניות ותפעוליות יגרעו משמעותית את יכולת משרד החוץ להשיג את המטרה, התמודדות יעילה עם אתגרי השעה המתעצמים. על מנת להתמודד עם האתגרים המתגברים יש צורך לבצע לאלתר התאמות מבניות וגיבוש תורת הפעלה מעודכנת של יחידות משרד החוץ ונציגויותיו בחו"ל העוסקות בתחום הדיפלומטיה הציבורית, כמו גם הידוק התיאום מול גופי המדינה הנוגעים בדבר.

לנוכח האמור לעיל, מתבקשת הממשלה בהצעת החלטה זו, להקים מערך דיפלומטיה ציבורית במשרד החוץ, ולהעמיד בראשו ראש מערך דיפלומטיה ציבורית. המערך ירכז את עבודת הדיפלומטיה הציבורית במשרד החוץ ובנציגויותיו בחו"ל, כמו גם אל מול יתר הגופים הנוגעים בדבר במדינת ישראל, בכל הנוגע למערכה המדינית-תקשורתית בזירה הבינלאומית.

ביחס למינוי ראש המערך, הצעת ההחלטה מבקשת לקבוע כי משרד החוץ יפעל לביצוע המינוי לאלתר על פי הנהלים הקיימים למינוי עובדים בשירות החוץ; עם זאת, ככל שיידרש יפעל המשרד בהתאם לסעיף 21 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשיט-1959, תוך פנייה לוועדת השירות בתיאום עם נציבות שירות המדינה.

עוד מבקשת הצעת ההחלטה להבהיר, כמקובל בשירות המדינה, שראש המערך יהיה כפוף למנהל הכללי של משרד החוץ, ויהיה אחראי על כלל היחידות הרלוונטיות במשרד החוץ, כפי שייקבע על ידי המנהל הכללי של המשרד.

כמו כן, כדי להתמודד עם היכולות המתקדמות ביותר של אויבי ויריבי ישראל, על המשרד להיות בעל יכולות דומות, תשתיות טכנולוגיות ומומחים בתחומים חיוניים. על כן ההצעה מבקשת לאפשר למשרד החוץ להעסיק במסגרת המערך גם עובדים מומחים (שאינם מקרב שירות החוץ), לרבות בתחומי הדיגיטל, הרשתות החברתיות, טכנולוגיות מתקדמות, אסטרטגיה תקשורתית, קריאטיב, הפקות, דוברות וכיו"ב, על פי הצרכים ובהתאם לכל דין, ובכלל זאת, חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959. במסגרת זאת, שר החוץ ידווח לממשלה בתום חודש מיום קבלת ההחלטה, על אודות יישומה. כמו כן מובהר בהצעה שמימון ההחלטה ייעשה על חשבון התקציב והתקינה הקיימים במשרד החוץ, וכי אין בה כדי לפגוע בסמכותם של גופים ויחידות אחרים במדינה העוסקים בתחומי משיקים.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

כמפורט בהחלטה – על חשבון המשאבים והתקינה הקיימים.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת הממשלה 2474 מיום 24.11.2024

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי ;

תחום פעולה עיקרי: 01חוץ וביטחון ;

מגיש: שר החוץ

י"ג באלול התשפ"ה
06 בספטמבר 2025

06 ספטמבר 2025
י"ג אלול תשפ"ה

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הקמת מערך דיפלומטיה ציבורית במשרד החוץ

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

הצעת מחליטים זו מבקשת להקים מערך דיפלומטיה ציבורית במשרד החוץ, ולהעמיד בראשו ראש מערך דיפלומטיה ציבורית. זאת, על רקע האתגרים המחרפים בנוגע למעמדה של מדינת ישראל בזירה הבינלאומית, ביתר שאת מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

כמפורט בהצעה, מדינת ישראל מתמודדת עם מערכה תקשורתית קיצונית בה עושים יריביה שימוש נרחב בהיקפים חסרי תקדים במידע כוזב ובשיח שנאה, תוך השקעת תשומות עצומות בטכנולוגיות וכלים מתקדמים בדגש על המדיה החברתית והדיגיטלית, לטובת השפעה על דעת הקהל ומקבלי החלטות בזירה הבינלאומית, והכל במטרה למנוע מישראל את זכותה להגנה עצמית ולערער את הלגיטימיות של עצם קיומה.

על רקע הבנת הקריטיות של המערכה התקשורתית הבינלאומית עבור מדינת ישראל, התקבלה החלטת הממשלה 2474 מיום 24.11.2024, במסגרתה הוכר שר החוץ כ"אחראי על ההסברה הבין-לאומית". החלטה זו הכירה בצורך הדחוף לפעול להעצמת ההסברה של ישראל ומדיניותה בעולם, ובתגבור משמעותי מאוד, של המשאבים לפעילויות הסברה מגוונות בארץ ובחו"ל.

כמפורט בהצעה, לשם התמודדות יעילה עם אתגרי השעה המתעצמים, מעבר למשאבים, יש צורך לבצע לאלתר התאמות מבניות וגיבוש תורת הפעלה מעודכנת של יחידות משרד החוץ ונציגויותיו בחו"ל העוסקות בתחום הדיפלומטיה הציבורית, כמו גם הידוק התיאום מול גופי המדינה הנוגעים בדבר.

בהתאם, מערך דיפלומטיה ציבורית ירכז את עבודת הדיפלומטיה הציבורית במשרד החוץ ובנציגויותיו בחו"ל, כמו גם אל מול יתר הגופים הנוגעים בדבר במדינת ישראל, בכל הנוגע למערכה המדינית-תקשורתית בזירה הבינלאומית.

ביחס למינוי ראש המערך, הצעת ההחלטה מבקשת לקבוע כי משרד החוץ יפעל לביצוע המינוי לאלתר על פי הנהלים הקיימים למינוי עובדים בשירות החוץ; עם זאת, נכתב בהצעת ההחלטה שככל שיידרש, המשרד יפעל בהתאם לסעיף 21 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשיט-1959, תוך פנייה לוועדת השירות בתיאום עם נציבות שירות המדינה.

הצעת ההחלטה מבהירה, כמקובל בשירות המדינה, שראש המערך יהיה כפוף למנהל הכללי של משרד החוץ, ויהיה אחראי על כלל היחידות הרלוונטיות במשרד החוץ, כפי שייקבע על ידי המנהל הכללי של המשרד.

עוד נכתב בהצעת ההחלטה, שכדי להתמודד עם היכולות המתקדמות ביותר של אויבי ויריבי ישראל, על המשרד להיות בעל יכולות דומות, תשתיות טכנולוגיות ומומחים בתחומים חיוניים. על כן, ההצעה מבקשת לאפשר למשרד החוץ להעסיק במסגרת המערך גם עובדים מומחים (שאינם מקרב שירות החוץ), לרבות בתחומי הדיגיטל, הרשתות החברתיות, טכנולוגיות מתקדמות, אסטרטגיה תקשורתית, קריאטיב, הפקות, דוברות וכיו"ב, על פי הצרכים ובהתאם לכל דין, ובכלל זאת, חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

במסגרת זאת, שר החוץ ידווח לממשלה בתום חודש מיום קבלת ההחלטה, על אודות יישומה.

כמו כן מובהר בהצעה שמימון ההחלטה ייעשה על חשבון התקציב והתקינה הקיימים במשרד החוץ, וכי אין בה כדי לפגוע בסמכותם של גופים ויחידות אחרים במדינה העוסקים בתחומי משיקים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הצעת ההחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

מתואם עם יועמ"ש נציבות שירות המדינה

בברכה,

תמר קפלן-תורגימן
היועצת המשפטית